Ilmasto lämpenee – miten maataloudessa voi varautua muutokseen?

Elinvoimakeskus

Muistilista:
Maatalouden sopeutumiskeinot ilmastonmuutokseen

Muistilista maatalouden sopeutumiskeinoista auttaa varautumaan muuttuvan ilmaston vaikutuksiin.

QR-koodista löydät muistilistan sekä videotallenteen ja diaesitykset maatalouden sopeutumisesta. Lisäksi käytössäsi on esimerkki sopeutumisaiheisen ryhmäkeskustelun aikataulutuksesta.

Vastaavat materiaalit on tehty metsätalouden sopeutumisesta.

Hyödynnä materiaaleja omaan oppimiseen tai järjestä aiheesta tilaisuus!

Lisätietoa ratkaisusta täältä

Lähettäjä:
Elinvoimakeskuksen valtakunnalliset ilmastotehtävät

Vastaanottaja:
Maatalousyrittäjät, neuvojat, muut asiantuntijat, opetushenkilöstö

Euroopan unionin osarahoittama

maaseutuverkosto.fi

Yhtenäinen maaseutupalveluiden varautumismalli Pirkanmaalle

LEMPÄÄLÄ

Pirkanmaan maaseutupalveluilta puuttui yhtenäinen maatalouden varautumisen toimintamalli, joka yhdistäisi viljelijät, kunnat ja viranomaiset.

Tässä ratkaisussa Pirkanmaan maaseutupalveluille on kehitetty maatalouden alueellinen varautumismalli, jossa maaseutuhallinto, kunnat, viljelijät sekä keskeiset viranomaiset ja sidosryhmät toimivat yhteistyössä häiriö- ja poikkeustilanteisiin varautumisessa.

Ratkaisu yhdistää varautumissuunnittelun, vastuunjaon, verkostoyhteistyön, koulutukset ja harjoitukset yhtenäiseksi toimintamalliksi, joka tukee alkutuotannon jatkuvuutta, huoltovarmuutta ja ruokaturvaa sekä eri tasojen yhteistyötä.

Lisätietoa ratkaisusta täältä

Lähettäjä:
Pirkanmaan maaseutupalvelut / Salla Säteri, varautumisasiantuntija

Vastaanottaja:
Kunnat, YTA, viranomaiset, viljelijät

Kuinka villisikakanta pidetään mahdollisimman pienenä afrikkalaisen sikaruton leviämisen estämiseksi?

SUOMEN SIKAYRITTÄJÄT

Hankkeen tavoitteena on villisikakannan mahdollisimman pienenä pitäminen afrikkalaisen sikaruton leviämisen estämiseksi.

Tavoitetta edistetään aktivoimalla metsästäjiä järjestämällä erikoiskoulutuksia villisianmetsästyksestä. Kannustejärjestelmää kehitetään saavutettujen tulosten perusteella.

Työssä hyödynnetään uutta teknologiaa, kuten pimeänäkölaitteita ja drooneja.

Uusin toimenpide on syyskuun lopulla julkaistu villisikojen havaintojärjestelmän käyttöönotto.

Tutustu:
villisikahavainnot.fi

Lähettäjä:
Villisioista aiheutuvan afrikkalaisen riskin pienentäminen -hanke / Suomen Sikayrittäjät ja yhteistyökumppanit

Vastaanottaja:
Metsästäjät, sianlihantuotannon toimijat

Markkinoilla on vain vähän kotimaisista raaka-aineista valmistettuja tuotteita, jotka soveltuvat sekä arkeen että poikkeustilanteisiin

HUOLTOVARMA Elintarvike Pohjois-Savo
SAVONIA
SAVOGROW KEHITYSYHTIÖ
Euroopan unionin osarahoittama

Markkinoilla on vain vähän kotimaisista raaka-aineista valmistettuja tuotteita, jotka soveltuvat sekä arkeen että poikkeustilanteisiin.

Huoltovarma elintarvike Pohjois-Savo -hanke tukee ja auttaa yrityksiä säilyvien kaksoiskäyttöisten elintarvikkeiden tuotekehityksessä.

Työssä huomioidaan soveltuvat raaka-aineet, prosessit ja kuluttajaymmärrys.

Ruokaturvaa edistävillä toimilla varmistetaan ravinnon saatavuus, edistetään sosiaalista tasapuolisuutta ja ylläpidetään luottamusta ruokajärjestelmään.

Lisätietoa ratkaisusta täältä

Lähettäjä:
Huoltovarma elintarvike Pohjois-Savo / Hanketiimi: Jenni Lappi, Johanna Kantala, Jaana Kapustamäki, Jesse Ojala

Vastaanottaja:
Elintarvikealan PK-yritykset sekä julkiset ruokapalvelut

Euroopan unionin osarahoittama
maaseutuverkosto.fi

Miten kriisinkestävyyttä maatalouteen?

Luke
LUONNONVARAKESKUS

SAVONIA

HELSINGIN YLIOPISTO
RURALIA-INSTITUUTTI

Euroopan unionin
osarahoittama

Kriisinkestävyyteen tarvitaan eri toimijoiden osaamista varautumisesta ja riskienhallinnasta.

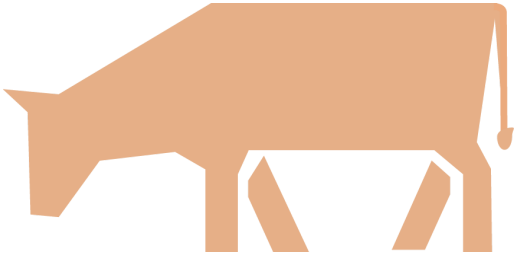
Maatalouden muutoskestävyyttä tukisi maatalouden saama taloudellinen, ympäristöllinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys. Olennaista olisi muun muassa maatalouden kriittisten tuotantopanosten omavaraisuusasteen nostaminen ja ilmastonmuutokseen varautuminen.

Tietokortteja ja tapahtuma-aineistoja varautumisen tueksi löytyy sivustolta www.ilmastoviisas.fi.

Lisätietoa ratkaisusta täältä

Lähettäjä:
Huoltovarmuutta ja resilienssiä ruoka-järjestelmään (ARMAS) -maaseutuhanke

Vastaanottaja:
Viljelijät, neuvojat, maatalousalan opettajat ja opiskelijat

Miten vahvistetaan ruokajärjestelmän kestävyyttä ja huoltovarmuutta?

LUOMUINSTITUUTTI

Luomu tukee suomalaisen ruoantuotannon sopeutumista ja huoltovarmuutta kriiseissä.

Luomun muuta tuotantoa vähäisempi riippuvuus tilan ulkopuolisista lannoitteista, kasvinsuojeluaineista ja rehuista vähentää tuotannon hinta- ja panoshäiriöherkkyyttä ja parantaa osaltaan kannattavuutta.

Luomussa lannoitus perustuu kierrätysravinteisiin ja viherlannoitukseen, kasvinsuojelu ennakointiin ja tuotanto kokonaisvaltaiseen ajatteluun.

Tutkittua tietoa luomusta: luomuinstituutti.fi/

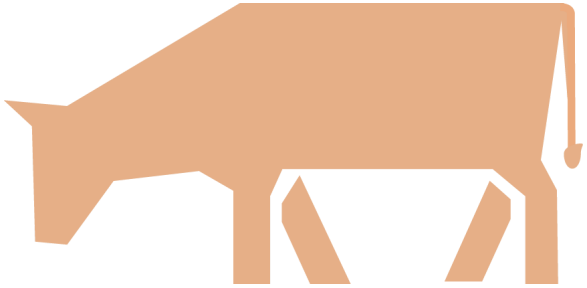
Lisätietoa ratkaisusta täältä

Lähettäjä:
Luomuinstituutti

Vastaanottaja:
Päättäjät

Euroopan unionin osarahoittama
maaseutuverkosto.fi

Tietoa vähäpäästöisten lannoitusvalintojen tueksi tarvitaan lisää

Luke
LUONNONVARAKESKUS

BONES tutkii, miten lannan hiilen ominaisuudet ja maaperän mikrobitoiminta vaikuttavat nurmimaiden dityppioksidipäästöihin verrattuna mineraalilannoitteisiin.

Isotooppimenetelmät, mikrobitutkimukset ja jatkuvat kenttämittaukset auttavat tunnistamaan päästöjä säätelevät mekanismit.

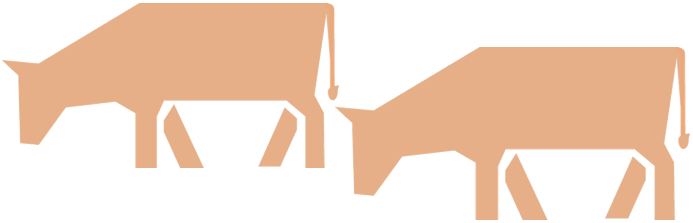
Tavoitteena on kehittää hiilen laatua kuvaavia mittareita ja tietopohjaa lannoitteiden valintaan ja levityksen ajoitukseen, jotta ravinteiden kierrätystä voidaan edistää ja ilmastovaikutuksia vähentää.

Lisätietoa ratkaisusta täältä

Lähettäjä:
BONES-hankkeen tutkimusryhmä, Luonnonvarakeskus (Luke)

Vastaanottajat:
Nurmiviljelijät, kotieläintilat, maatalousneuvojat ja lannoitealan toimijat, jotka haluavat vähentää lannoituksen ilmastovaikutuksia.

Euroopan unionin osarahoittama
maaseutuverkosto.fi

Nautakarjatalouden huoltovarmuuden, resilienssin ja ilmastoviisauden vahvistaminen viisaamman typpikierron avulla

VIISAS TYPPI-KIERTO
Nero

Euroopan unionin osarahoittama

Pohjois-Savon liitto

Typpi on maatalouden tärkein ravinne. Noin 60–65 % Suomen pelloilla käytettävästä typestä on peräisin mineraalityppilannoitteista.

Typpilannoitteiden tuotanto Suomessa on riippuvaista raaka-aineen (maakaasulla tuotettu ammoniakki) tuonnista.

Nurmituotannossa on mahdollista lisätä ravinneomavaraisuutta ja vähentää riippuvuutta tuontipanoksista tehostamalla karjanlannan käyttöä ja vahvistamalla biologista typensidontaa eli lisäämällä palkokasvien viljelyä.

Lisätietoja: luke.fi/viisastyppikierto.

Lisätietoa ratkaisusta täältä

Lähettäjät:
Luonnonvarakeskuksen nurmitutkimus ja Nero-hanke

Vastaanottajat:
Maatalousyrittäjät, neuvojat, koulutus

Euroopan unionin osarahoittama
maaseutuverkosto.fi

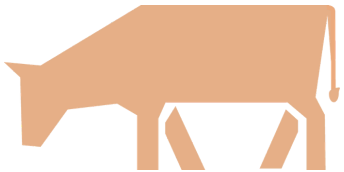
Maanviljely on riippuvaista tuontipanoksista ja tuista – luomusta löytyy keinoja riippuvuuden vähentämiseen

ProAgria Itä-Suomi

ProAgria Etelä-Savo

LUOMU LIITTO

Euroopan unionin osarahoittama

Uutta virtaa Järvi-Suomen luomuun kehittämishankkeen tavoitteena on elvyttää luomutuotanto alueella.

Lue, katso ja kuuntele tallenteita kierrätysravinteiden käyttömahdollisuuksista, kasvi- ja eläintuotteiden jatkojalostuksesta ja markkinointikanavista, kotimaahan ja vientiin.

Inspiroidu luomutilaesittelyistä. Osallistu työpajoihin, koulutustilaisuuksiin, opintomatkoihin ja kuluttajatapahtumiin.

Maaseutuverkoston hankesivun “Ajankohtaista”- ja “Tietokortit”-otsikoiden alta löydät linkit aineistoihin ja ilmoitukset tulevista tapahtumista.

Lisätietoa ratkaisusta täältä

Lähettäjä:
Uutta virtaa -hankkeen tiimi

Vastaanottajat:
Viljelijät, neuvojat, ruokapalvelutoimijat, maatalousalan opettajat ja opiskelijat, aluekehitystyön tekijät

Lisääntyvät kasvintuhoojariskit haastavat luomuöljykasvien viljelyä – miten tiloilla voidaan varautua?

ProAgria Etelä-Savo

Luke LUONNONVARAKESKUS

Euroopan unionin osarahoittama

InnoKas-hanke yhdisti viljelijöiden, neuvojien, tutkijoiden ja yritysten osaamisen luomuöljykasvien kasvintuhoojahaasteisiin vastaamisessa.

Ratkaisuina on vahvistettu kasvintuhoojien tarkkailua tiloilla, hyödynnetty puukuitupohjaisia maanparannusaineita yhdessä orgaanisten lannoitteiden kanssa sekä kehitetty viljelymenetelmiä ja luontaista torjuntaa.

Luomuviljelyssä korostuu kasvintuhoojien ennakoiva hallinta ja öljykasvien sietokyvyn tukeminen biologisilla ja viljelyteknisillä keinoilla.

Lisätietoa ratkaisusta täältä

Lähettäjä:
Innovatiivisia keinoja syysöljykasvien kasvintuhoojien hallintaan luomutiloilla (InnoKas) -hanke

Vastaanottajat:
Peltokasvien viljelijät, luomuviljelijät

Euroopan unionin osarahoittama
maaseutuverkosto.fi

Maatilojen energiakustannusten nousu, omavaraisuuden ja huoltovarmuuden parantaminen sekä fossiilisten korvaaminen uusiutuvilla

LUT University

XAMK
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Euroopan unionin osarahoittama

Erityisesti isoimmilla eläintiloilla voidaan tuottaa lannasta ja nurmesta biokaasua.

Biokaasulla voidaan tuottaa uusiutuvaa paikallista sähköä ja lämpöä tilan tarpeisiin. Sivutuotteena syntyvävä mädätejäännös voidaan hyödyntää kierrätyslannoitteena ja kuivikkeena.

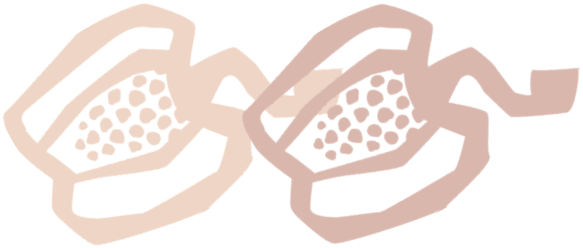
Ratkaisu soveltuu isoimmille tiloille ja pienemmät voivat perustaa yhteislaitoksia.

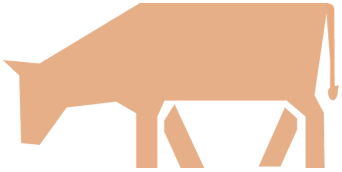
Paikallisella uusiutuvalla biokaasuulla voidaan korvata maatalouden fossiilisia tuotantopanoksia sekä parantaa omavaraisuutta ja huoltovarmuutta.

Lisätietoa ratkaisusta täältä

Lähettäjä:
LUT-yliopisto bioenergia (Mika Laihanen, Antti Karhunen ja Tapio Ranta) ja Xamk (Taru Seppälä, Salla Pulliainen ja Hanne Soininen)

Vastaanottajat:
Maatalousyrittäjät, neuvontaorganisaatiot, tutkimus- ja kehitys, asiantuntijat

Maatalouden energiakustannusten nousu, omavaraisuuden ja huoltovarmuuden parantaminen ja fossiilisten korvaaminen uusiutuvilla

LUT University

Suur-Savon Energiasäätiö

Maaseudulla voidaan tuottaa uusiutuvaa sähköä paikallisesti pientuulivoiman ja aurinkoenergian avulla.

Itse tuotettu paikallinen sähköenergia korvaa ostosähköä.

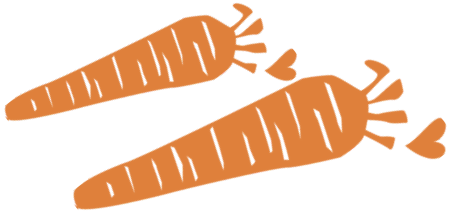
Samalla voidaan parantaa maatalouden omavaraisuutta ja huoltovarmuutta.

Tämän hankkeen toteutukseen on haettu rahoitusta.

Lisätietoa ratkaisusta täältä

Lähettäjä:
LUT-yliopisto bioenergia (Antti Karhunen, Mika Laihanen, Tapio Ranta)

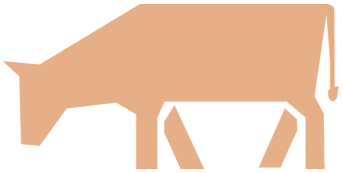
Vastaanottajat:
Maatalousyrittäjät ja maaseudun muut toimijat, neuvontaorganisaatiot, tutkimus- ja kehitys sekä asiantuntijat

Maatilat keräävät yhä enemmän tietoa, mutta sen hyödyntämisen valmiuksia ja kehittämistarpeita on vaikea tunnistaa

DATA TALOUS KASVATTAMO

SMARTFARM SATAKUNTA

Maatilojen digitaalisen valmiuden arviointimallin tavoitteena on auttaa viljelijöitä tunnistamaan, kuinka hyvin tilalla syntyvää tietoa hyödynnetään päätöksenteossa, resurssien käytössä ja riskienhallinnassa.

Arvioinnin avulla voidaan tunnistaa vahvuuksia sekä kehittämiskohteita tiedonhallinnassa.

Parempi datan hyödyntäminen tukee maatilojen muutoskestävyyttä ja vahvistaa ruokajärjestelmän huoltovarmuutta.

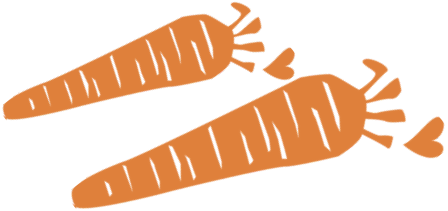
Lisätietoa maatalouden datataloudesta: www.datatalouskasvattamo.fi.

Lisätietoa ratkaisusta täältä

Lähettäjä:
SmartFarm Satakunta -hanke ja Datatalouskasvattamo / Luonnonvarakeskus & TUNI

Vastaanottajat:
Viljelijät, neuvojat ja maatalouden kehittäjät

Euroopan unionin osarahoittama
maaseutuverkosto.fi

Maatilojen työ- ja perehdytysohjeet ovat usein hajallaan, niiden päivittäminen on työlästä ja tiedonkulun ja perehdytyksen varmistaminen haastavaa

Tohmajärvi tolokku ja toimelias

POHJOIS-KARJALAN maaseutupalvelut

Pohjois-Karjalan LOMITUSPALVELUT

maaseutu.fi

Elinvoimakeskus

Maatilojen digialusta kokoaa maatilan ohjeet yhteen paikkaan.

Se mahdollistaa ohjeiden päivittämisen, jakamisen, tulostamisen ja perehdytyksen kuittaamisen tarpeen mukaan.

Kun tarvittavat tiedot ovat saatavilla, työntekijöiden ja lomittajien perehdytys helpottuu, työturvallisuus paranee ja töiden sujuvuus varmistuu myös yllättävissä tilanteissa.

Digialusta tukee maatilojen toiminnan jatkuvuutta ja toimintavarmuutta.

Lisätietoa ratkaisusta täältä

Lähettäjä:
Tohmajärven kunta / Maatilojen digialusta -hanke

Vastaanottajat:
Maatalousyrittäjät, maatilojen työntekijät, lomittajat sekä lomituspalvelujen hallinto

Euroopan unionin osarahoittama
maaseutuverkosto.fi

Ruoantuotannon resilienssin vahvistaminen Järvi-Suomen maaseudulla

Luke
LUONNONVARAKESKUS

Elinvoimakeskus

Euroopan unionin
osarahoittama

Ekosysteemipalvelujen hyödyntäminen vahvistaa ruoantuotannon resilienssiä vähentämällä riippuvuutta ulkoisista tuotantopanoksista.

Typensitojakasvit, seosviljely ja monipuolinen viljelykierto vähentävät lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden tarvetta.

Kukkivat kaistat ja monimuotoiset elinympäristöt tukevat pölyttäjiä ja luontaisia vihollisia.

Maan kasvukunnon parantuminen lisää satovarmuutta ja auttaa kestämään sään ääri-ilmiöitä.

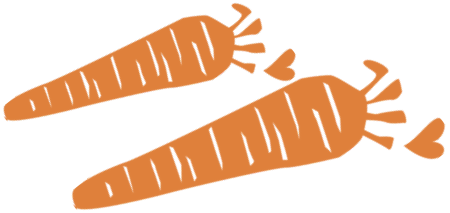
Samalla vahvistuvat tilan kannattavuus ja sopeutumiskyky.

Lisätietoa ratkaisusta täältä

Lähettäjä:
Monimuotoisuudesta ja ekosysteemipalveluista lisäarvoa Järvi-Suomen maa- ja puutarhatiloille (ARVO)-hanke

Vastaanottajat:
Viljelijät, neuvojat, maaseudun toimijat

Euroopan unionin osarahoittama
maaseutuverkosto.fi

Älä jätä oivallustasi pöytälaatikkoon!
Kerro ratkaisustasi
maaseutuverkosto.fi:n tietopankissa.

maaseutu**verkosto**·fi

Lisää huoltovarmuuteen tai ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvä ratkaisusi maaseutuverkosto.fi -sivuston tietopankkiin!

Tietopankkiin voit lisätä tietokortteja, joilla voit kertoa myös muiden kuin maaseuturahoitteisten hankkeiden tuloksista. Voit myös yhdistää tietokortin hankesivuun. Ja mikä parasta, tietokortit säilyvät pankissa hankkeesi päättymisen jälkeen.

QR-koodista löydät ohjeet tietopankin käyttöön. Nähdään maaseutuverkosto.fi-sivustolla!

Ystävällisin terveisin Maaseutuverkostoyksikön porukka

Lisätietoa ratkaisusta täältä

Lähettäjä:
Maaseutuverkosto

Vastaanottajat:
Maaseudun kehittäjät